

# РАДОВА

№ 55.

Неділя, 4 червня 1917 року.

№ 55.

Тимчасові умови передплати на 1917 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	6-80 р.	4-50 р.	2-30 р.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу). На повернення авторам рукописів належить прислати марок, також і на листовні відповіді, інакше відповіді друкуватимуться в „листуванні“.

Адреса редакції й контори:  
У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.  
Телефон редакції: Пощт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.  
Виходить щодня, окрім понеділків і днів після великих свят.

Умови друкування оловістком

На IV сторінці:

За 1 рядок в 1 шпальту . . . 40 коп  
За 1 рядок в 2 шпальту . . . 80 коп  
за кожний ряд.

Особам, що шукають праці за оголошенням не більше як в 3 рядки в 1 шп. 1 руб. за 1 раз.

Контора відкрита від 10—2 год.  
і 4—6 год. дня.

Ціна окремого 10 к.  
№ у Києві  
В провінції і 11 к.  
на вокзалах

Київ, 4 червня 1917 року.

## Чадний огонь.

Дрібниця. Слідом за відповіддю тимчасового правління на українські домагання, хотіли вяснити свою позицію й Київські Виконавчі Комітети. Власне вони вяснили це й перше, та й не раз, і ця нова демонстрація медве чи й варта була того часу, який на неї потрачено. Певна річ, Комітети з задоволенням прийняли до відома відповідь міністерства; певна річ, у гарячих, запальних промовах оратори викривали таємні заміри українців і розшифровували їх; певна річ, нарада збілася кінець-кінцем на старі змагання між „більшовиками“ та „меншевіками“, утопавши в тих змаганнях усіх справ. Все одбулося мов по писаному, і новий черговий мітинг у царському палаці був не краший і не гірший за всі інші мітинги, які що день Божий одбуваються скрізь і всюди по всьому просторі держави російської.

Але цікаво все-таки одну подробицю зазначити. Три дні тому, коли ще не прийшла була відповідь од міністерства, ті ж самі українські домагання розглядалися в президіумах виконавчих комітетів—і тоді всі вони були ухвалені з невеличкими редакційними поправками. Ухвалений був навіть найдражливіший пункт про правительственну декларацію в справі Автономії України. Звертаємо увагу на цей дрібний факт, щоб підкреслити два висновки. Один—треба було виконавчим комітетам громи своєї красомовності обернути також і на власні президіуми; другий—другий можна сформулювати як похвальний акт служливості перед правительством: досить було йому свою думку визначити, щоб переміналась і думка принаймні президіумів виконавчих комітетів.

Але ця нарада місцевих людей одного не дала, а саме—розуміння місцевих справ і здатності орієнтуватися в них. Та це, очевидно, теж дрібниця.

Листок по листочкові. Усі одна-зриває життя з того пишного колись „освободительного“ букета, що таким запашним духом запахтів був по всьому світі, коли він узівся за барки й водиться так аж до сього часу. Всі, не виключаючи й крайніх демократичних течій, зразу й раптом забули і про свій демократизм і про боротьбу за волю й увірвали в цю „визвольну“ місію тих правительств, що тільки душили ті самі нації, до яких враз запалили любов'ю. Особливо це чудно було у нас, в Росії, і ми добре знаємо, чим та любов виявляється, наприклад, в Галіччині, в Арменії й по інших окупованих сторонах; а ще чудніше, що вся демократія в Росії, опріч тільки української, не здобулася ні на який протест проти такого „визволення“. І коли його наслідки виявилися, то це для багатьох було немов громом з ясного неба.

Тепер ці наслідки виявляються й далі. З перчатаних у французькому парламенті документів, отих таємних умов старого російського правління в французьким, видно, в якій формі приборалося оте хвалене „визволення“ й там, на французькому ґрунті. Виходить, що там справа стояла не тільки про „дезажесію“ Ельзаса й Лотаринґії, що алетити французські сягали аж до самого Рейна, щоб „визволити“ це й чисто німецьку людиність. Але про людське око правління, офіційна дипломатія, а за ними й громадські круги тільки словословни свої миролюбні заміри та лалали неситись німецьку... Отже, виходить, усі однакові.

Є звістка, що ці таємні умови мають бути переглянуті й усі такі „миролюбні“ пункти виреслено. Давно час би до цього взятися, давно треба було вичистити ті Авґіві стайні, які зветься міжнародною дипломатією.

Може повітати земляків своїх... Виринає вже з теми небуття той образ, що нас досі найбільше дратував, нам найбільше допікав і шкодив шовіністичним засліпленням. Тільки що образ цей тепер прибирає „рідних“ українських форм і силкується—мало сказати—нам на допомогу, а зробіть рівнозначни усьому українству, ввійти в кожного українця, говорити за весь народ і, розпалюючи його чадним вогнем зненависти та ворожечі, посувати на божевільні експерименти. Вотас на повен зріст українець-шовініст, отой „добрий Українець“, і ясно показує не тільки істинно-українське своє обличчя, а й істинно-українські зubi вишпиряє. Маємо зразки тієї літератури, людозненавистної й хижої, яку у чужих народів звали ми чорносотенкою. Чи ж інакше маємо назвати, коли перша ластівка її вже й до нас залетіла?..

Видавництво „Вернигора“ випустило книжку „Катехізм Українця“. Чому „катехізм“ і чому „Українець“—невідомо. Во цей катехізм являється ісповіданням віри не українця, а просто якогось невідомого вернигорця, і даремно цей вернигорець, що говорить до вас з сторінок нерозумної книжечки претендує на якийсь український універсалізм, даремно сміється піднімати під цілу Україну й говорити за всіх українців. Обличчя, яке показується з під натягнутої маски універсалізму, напевне забудить тільки огляду до себе серед тих українців і неукраїнців, котрі ніколи не забувають, що вони—люде і тільки вселюдські ідеали вживляють у своїх національних формах.

Фетиш величності, великодержавні змагання, імперіалізм український вперше виходить на прилюдну арену з такою похвальною, можна сказати, святою простотою. Непомірювана самохвальба диліне з кожного рядка дивовижного цього маніфесту, зненависть служить йому підставою. Уже самий початок книжечки—оті хвалені „Національні заповіді“, що разом з „воцмим пролетаріатом“ (Lump-proletariat так перекладено!) колись прикрашали сторінки самостійницьких виданнів, показують, з ким маємо діло. „Нехай кожна українська дитина пам'ятає, що вона народилася на світ на те, щоб здійснити цей ідеал“—певна річ, самостійницький „Українець“ все, у всіх народів стрічається з помяною і сам так його велико шанує, що лише тільки з великої літери—найдивніше, кажу, що він робить усе, щоб викликати тільки сміх над своїми заходами. А сміх же найдужче вбиває...

Найдивніше може, що цей універсальний вернигорець, який не раз закликав до шклування, „щоб ім'я „Українець“ все, у всіх народів стрічалося з помяною“ і сам так його велико шанує, що лише тільки з великої літери—найдивніше, кажу, що він робить усе, щоб викликати тільки сміх над своїми заходами. А сміх же найдужче вбиває... Не буду говорити багато про ту „історію“ та „етнографію“, які справді можна тільки на глум викладати так, як це робить „добрий Українець“ з „Вернигори“. Ажде само собою, що ми за всіх найкращі: і наша мова „своєю красою стоїть вище інших мов“, і між слав'янськими вже „найкраща“, і навіть французька „рівня нашій рідній українській мові!“ і „такої історії“, як наша, не має ніякий другий народ на світі“, і „наша народня пісня займає перше місце поміж народними піснями всіх народів світа“. Одно слово, ми з усіх найкращі, найбільші й найвеличніші—ми горді, що ми Українці!

А тим часом оці „горді“—Шевченку до цього ще інший епітет додавав—люди не можуть двох думок до купи ступити, щоб вони у них не розбіглися в ріст, не можуть гра-

мотно продумати до кінця звичайні-себського зрозуміння. Напр. з самого ж початку читаємо, що „Українець той, хто залічує себе до Українців“. Добре, — але перегорніть сторінку і ви вчитаете вже, що „приналежності до народу не можемо вибрати по своїй впадобі“. І це не зле, тільки що, вже не перегортаючи, знов несподівано натикаєтесь, що „усі інші народи... хіба тоді не чужі, як стади б Українцями“. Отже маємо одну думку, а скільки одмін! То ми сами себе „залічуємо“ до українців, то цього „не можемо вибрати по своїй впадобі“, то нарешті милостиво дозволяємо „чужинцям“ робитись по своїй впадобі українцями... Хай же дозволено буде запитати, що ж справді думає про цю справу той „добрий Українець“, що склав такий чудовий „катехізм“.

Не на те я розпочав розмову про цю—сміливо кажу це: злочинно-баламутну й нерозумну, повну усіхких пустяків—писанину, щоб змагатися з її автором. Є такі елементарні річі, проти яких не змагаються: досить тільки нагадувати їх тим ім'ям, якого вони варті. І коли чоловік береться розбужувати „високі та гарні почування“, а разом кличе: „Україна для українців“, коли він говорить всюду про любов, а саму зненависть сіє, ворожечу й те, що часом за саму зненависть та ворожечу гіршедуєрств; коли він, сховавшись за анонім, кличе до повстання—то тут не змагається доброду, „високі та гарні почування“, об'являє своє справжнє обличчя й кажить просто, чого він хоче... Во той, хто такі слова говорить, повинен же за них сам і відповідати, й нема чого ховатися за універсального українця, коли справа йде всього на всього про вернигорця. Але й вернигорець повинен же пам'ятати ті слова, що написав сам у своїй брошурі: „неуважливий, неспосібний чоловік не знайде собі приятелів, ні прихильників, а тільки спричинить чимало клопоту і другим, і собі, а часом і ганьбу своєму народові“. Нам байдуже про клопіт цього „неуважливого, неспосібного чоловіка“, але нехай же він не справляє ганьби своєму народові, нехай він просто не говорить за його і од його імення, нехай не повертає на сміх справді великого народнього діла відродження нечистим і мизерним катуванням на великодержавний імперіалістський копил. Не до ляпа нам, мужицькій нації, оці великопанські забаванки.

До того ж з прикладу великодержавних націй ми знаємо, до чого такі забаванки доводять і ми повинні сказати всім, хто пробує тепер запалити й роздувати на Україні цей чадний вогонь імперіалізму й зоологічного націоналізму, що цей вогонь не тільки чадить, але й попектися коло його можна, і що з цієї жиженої гратисі не завжди вийде без чю. Ну, а що ця невнина м'яби-то „жизна“ несе з собою й ганьбу народові—це й маза дитина зможе зрозуміти, коли свої думки до останку продуває.

Сергій Ефремов.

## Салдат про події на селі.

Недавно вирядили мене „по ділам служби“ на N станцію залізничних доріг в одну із губерній України. Зацікавлений звістками про аграрні бешкетні й організації на селі, я рішив скористувати командировку, в цілях ознайомлення з усіма справами на місцях.

Заїрнув в одно із сел, де й ученився, що єсть факти дуже сумні. Селяне мало освіджені в тому, що діється в Росії. Про інституції—Тимчасовий Уряд та Ряду Салд. і Робітн. Деп.—котрі являються виразниками народньої волі—вони мають дуже мало поняття.

В селі немає ніякої літератури. Єсть організації—сільський та волосний комітети; про них бодай не говорити—те саме „волосне правління“ з другою табличкою. Як і раніш, годують—сільський кулак, що солодким

словом завоював собі власть; більш усього вразило мене, коли я побачив в комітеті як рівноправного члена, попа, того попа, до котрого вороже ставились селяне і не йняли йому а ні на макове зерно віри.

Організаційна робота пройшла не як сплі. Село потребує агітаторів, організаторів. З'являвся мійський житель—студент і робочий,—маючи з собою яку політичну програму, проводив її в життя, одстоював. Терпеливі селяне слухали, нарешті побачили, що все це не задоволяє їх насущних потреб і прогнали агітатора. І гарзд. Перше, чим пропонувати програму Леніна й К<sup>о</sup>, чим надриваючи груди кричати:—„анархія—мати порядку, геть вську власть“—треба просвітити селянську масу, організувати її. Партиїніст з самими гарними замірами в сучасний момент незрозуміла селянам і шкодлива, бо замість організації, дає дезорганізацію. Один агітатор зостався на селі—одушний салдат, котрий, звертаючись до селян з гарячим словом—„чому спите, болять панську землю, тепер наша воля“—сам бере діяльну участь в цій роботі.

Пішло в селі безладдя, творяться злочинства, крадіжки і т. я.; поділили селяне землю,—самі не обробляють і панові не дають. Хмара облягла село і зостався воно само по собі. А время йде; годана—рік. Пора звернути увагу на таке з'явище. Мовчить сільська інтелігенція, кожний пильнує свого.

До місяця скажу: заходив до вчителюк (вчителів немає); та й кажу їм: — „Де ваші очі, де ваша совість?“ — Ми їх не розуміємо, чого они хотять, студентів проганяють... І де-чого багато доклали, що ніякого писателів. Вніс таке вражіння, що ця інтелігенція—елемент, як не цілком реакційний, то в крайній мірі байдужий до всього.

До вас звертаюся товариші-учителі й учительки. Ви одні служители на темній сільській фоні, школа ваша—овеча купіль, з якої голодний люд може черпати все цілюще тепер для його душі і серця.

Згадайте про свій обов'язок, кому ви призвані служити. Ви ж діти тої бідноти. Ви освічені й це тягнетесь до поширення саморозвитку й поліпшення власного життя. Задовольніть же потребу меншого брата.

Це взагалі. Але й на хвилиночку не забувайте, що ви перш усього Українці і тут ви повинні покласти найбільшу частину вашої праці. Розвивайте національне почуття, оповідайте славу минувшину нашої України, обмірковуюте будучину. Проповідайте широку автономію України, бо лиш вона може підняти нашу культуру. Закупувайте літературу, розповсюджуйте її. Заглядайте в сусідні села, що там діється, допомагайте скрізь і кожному.

Е. Слюсарь.

## 3 газет та журналів.

Вже третій рік виходить полоненях у Вєдлярі, таборі полоненних в Німеччині, українська часопись під назвою „Громадська Думка“. Видає—Видавче товариство імени Б. Грінченка. До нас надійшло 19 число часопису за цей рік, в якому знаходимо досє подібне до маніфесту голови „Союза Визволення України“ О. Скоропсиса-Иолтуховського.

До всіх громадян Вєдлярського табору. Панове громадо! Проти Вашої волі вислав Вас московський самодержець на сю криваву війну. Це війна котить свої червоні хвилі, це в подумі стоїть наша вєчасна Ук-

раїна, ще поля наші орють тяжкі гармати, а самодержець вже не стало!

Присягу, яку Ви всі дали цареві, знає він сам із Вас.

Сам зрікся престолу і всіх безмежних своїх прав на душі наші.

Найсвятіший синод благословив вже сватостію своєю довершене боже діло—діло революції!

Правом божим і людським опинилася ціла влада над всіми народами.

Се нове правління зарядило, що від тепер кождий громадянин, хоч би він і у війську був, має право приймати участь в політичній житті.

Кожний з російських громадян має тепер право сказати волю свою: Так на мою думку має бути уладжено життя держави!

Але Ви, полонені, ходом війни закинені в чужу землю, не можете скористати сим правом Вашим!

Ось вже третій рік Ви радитеся і думаєте, які мусимо ми порядки завести на Україні, а зісна доля каже: Не дарма!

Поки ви тут радитеся, там вже заведуть нові порядки, не чекаючи Вас, не чекаючи Вашої волі!

Ви застане нові порядки і мусите їм скористати, як колись царським корилися.

Так не сміє бути!

Союз Визволення України звернувся до німецького уряду з представленням, щоби і Вам, полоненим жовнірам російської держави, дано було те саме право, яким користають ся тепер всі салдати російської армії, право участі в політичній житті краю, право голосно сказати і своє слово при тім, які порядки мають бути у нас на Україні!

Німецьке правління признало, що Ви можете скористати правом, даним Вам новим московським правлінням.

Скористайте ж сим правом і гут за гратами!

Ваш голос, волю Вашу мусить почувити діла Україна, ціла московська держав!

Щоби облегчити відстоювання нашої справи Президія Союза визволення України постановила вислати мене для переговорів з новим московським правлінням про права українського народу.

Союз визволення України знаєте Ви вже ось третій рік, знаєте, що те, що було в його силах, зробив він, щоби відстоїти Ваші права в чужім краю, перед чужими правліннями.

Союз визволення України обстоював наші права не лиш перед правліннями воюючих держав, а й перед правліннями нейтральних держав.

Наступила пора, коли Союз визволення України, виповняючи свій обов'язок перед нашим народом, мусить виступити в обороні його прав і перед московським правлінням!

Се правління тимчасове, се правління повстало з революції народних мас.

Се правління мусить рахуватися з волею народних мас.

Скажіть же волю Вашу, Панове Громадні!

Скажіть, що Ви волите, щоб в нашій хаті стала вже раз і на завше ваша правда!

Уповноважте мене і в Вашім імені добувати ся від московського правління привернення наших старих прав і вольностей, потоптанних царями, яких завлило теперішнє правління.

Отсим обіцяю:

волю Вашу виконаю вірно і свято і волі сеї ні тюрма, ні сама смерть не аломлять у мене!

Це дуже цікавий факт—прийти з полону, щоб підтримати наші домагання. Але вісток про приїзд О. Скоропсиса нема. Зате ми вже знаємо, як російський уряд уміє одинцатися, що то не його право і справа—автономія України.

\*\*\*

„Борьба“ про В 3-му числі „Борьбінізм ун-ротьбіні“ знаходимо од-раїнських с.-р. повідь „Рус. Слову“ на його обвинувачення с.-р. в шовінізмі (диві 19 число „Нов. Радя“).

Нам говорити доведеться не багато бо викладати спеціально перед „Рус. Сл.“ свою програму ми не будемо. Своєю думкою і праці ми не ховаємо. І ніякими повашатунковими справами не займаємось. Хай вони пильно вчитаютесь у оту нашу програму, що в популярному викладі надруковано у першому числі „Борьбіні“ і в ті постанови, що вивішені були на установчих зборах партії, і які надруковані у 2-му числі, і тоді хай скажуть у чому лежить наш шовінізм.

Чи може в тому, що ми, як і російська партія с.-р., домагаємось демократичної федеративної республіки; чи не в тому, що ми як справжні демократи домагаємось не тільки загальної волі, а також волі національної для всіх народів у тому числі і українського? Звичайно може бути, що оте багання вригнених народів визволитись од гніту великоросійського царату та буржуазії, через буржуазну програму і адається „Рус. Сл.“

„шовинизмом“, але тоді ми не можемо відповісти за легковажність і просто безрадянність, нерозуміння елементарних понять істини співробітників сільськогосподарської газети. Домогатися волі всім народам, обстоюючи права нації, мешкощам на автономію, територию, наша партія тим самим бореться за шовинизм, в справжньому розумінні цього слова, чи то українським, який в доданку до національної нетерпимості, має ще сильну імперіалістичну підкладку.

На увагу Київська газета „По-

„Посл. Нов.“ слідни Новості“ пише: З того приводу, що група невідомих осіб, салдатів українців, захопила „Троїцький Народний Дім“, українська газета „Нова Рада“, яка являється органом Української Центральної Ради заявляє—1 т. д.

Щоб не було непорозумінь, зауважимо, що органом Української Центральної Ради являються—„Вісти з Української Центральної Ради“, а не газета „Нова Рада“.

**Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд.**

Шостий день, 2 червня. Раю 2 червня з'їзд зразу по відкритті засідання починає до виборів Української Ради Селянських депутатів. По затверженому З'їздом ще п'ятого дня порядку, до Ради Селянських депутатів треба обрати по 2 депутати від кожного повіту України. На з'їзд з кількох повітів зовсім нема делегатів, а з де яких тільки по кілька чоловік, так що ні з кого обрати. Через те на з'їзді обрано до Ради селянських депутатів лише коло двохсот чоловік.

Інші повіти мають обрати своїх представників на повітових селянських з'їздах.

Під кінець виборів Ради, коли з'їзд мав уже приступати до виборів Тимчасового Центрального Комітету Української Селянської Спілки, на з'їзд заходить проф. М. Грушевський і від імені Центральної Української Ради запрошує з'їзд поспішити з виборами, щоб Рада селянських депутатів могла негайно бути на сільським засіданні з Центральною Радою, де мають вирішуватися справи великої ваги, зв'язані з відповіддю тимчасового правління на домагаючий Центральної Ради. При цьому проф. М. Грушевський прочитав одержану від голови Української Національної Ради в Петрограді п. Стебницькому телеграму, де оповідається, що правління відмовилося видати акти про автономію України, призначити комісара на всю Україну і не хоче дозволити організувати українського війська більше, ніж дозволено досі.

З огляду на таке складне становище, треба ці справи обмірковувати разом з представниками селян. Проф. Грушевський дякує селянам, що вони в своїй резолюції приєдналися до домагаючої Центральної Ради та запрошує селянство підтримувати Ц. Раді і на місцях. Ц. Р. не вимагає сліпого послуху, а закликає лише до спільної організації праці. Український народ повинен бути озброєний організованістю і йти разом проти всякого нападу.

Свято революції ми відсвяткували і вступили тепер в самий небезпечний період революції, який загрожуватиме великими розрухами та безладом. Отож треба нам готуватися, щоб поставити відповідний опір, дати належну одсіч всякому ворожому нападу. Проф. висловлює сподіванку, що ми здійснимо свої бажання і виконаємо свої обов'язки та доведемо Україну до автономії до крайньої будучини.

Клянуся вам, браття, і ще раз кажу, що вільна, автономна Україна, буде жити неодмінно!—закінчує проф. Грушевський свою промову, яку зібрання покриває оплесками та гучним „Слава!“

До Тимчасового Центрального Комітета з'їзд постановляє обрати 15 чоловік: 7 київських діячів і 8 по одному від українських губерній. З князя президентом порадив обрати таких осіб: В. Винниченка, М. Ковалевського, В. Мартоса, І. Пугача, М. Стасюка, П. Христюка і Арк. Степаненка. За порадою президента всі ці особи були затвержені з'їздом на окремим голосуванням за кожного окремо, а всі разом. Від губерній були обрані такі особи: Т. Осадний (Чернігівщина), А. Левицький (Полтавщина), Діденко (Київщина), Заливний (Харківщина), Мачушенко (Поділля). В. Бабич (Волинь), З. Висоцький (Херсонщина) та М. Гаркуша (Катеринославщина).

По скінченню виборів з'їзд приймає такі постанови:

- 1) щоб Тимчасовий Центральный Комітет Української Селянської Спілки ввійшов в склад Української Ради Селянських Депутатів
  - 2) щоб Українська Рада Селянських Депутатів в повнім своїм складі увійшла з правом рішавчого голосу в склад Центральної Ради.
- Мшанецький бере слово для позачергової заяви і запрошує з'їзд вислати свою постанову в справі української школи, з огляду на те, що вороги українського народу раз-у-раз посилюються на-те, що, ніби то, селянство українське зовсім не хоче навчання по школах на українській мові, а тільки, мовляв, „дучка безповновий інтелігенції“ домагається цього.
- З'їзд дуже широко відгукнувся на заклик Мшанецького і зразу ж записалося по цьому питанню багато про-

мовців, та з'огляду на те, що було уже нерано і з'їзд мусів закритися, висловилось лише три промови, а після них ухвалено було балачки зовсім припинити, бо справа для всіх ясна. Особливо припала до серця селянам промова учительки з Черкаського повіту—Доврибно, яка каже, що селян наших довгі десятиліття дурюють, що їхня мова, то мова мужицька, на якій освічені люди навіть сором говорити, що у багатьох селян через це забиті паморочки і тому треба народові негайно роз'яснити вагу і потребу рідної мови в школі. Погрібна пригадує, як українську мову, українську книжку душено та нищено, як ще Т. Шевченко славляв для народу граматку по такій оригінальній методі, яка тільки в останній час признана американськими педагогами за найкращу, і в Америці дивуються, дізнавшись про Шевченкову граматку, та вихваляють наш народ, представники якого давно вже дійшов до того, до чого передові американські люди дійшли тільки тепер. Про тих учителів котрі протривають українській школі з тої причини, що багато з них не вміють української мови, промовниця каже, що коли вони є справжніми народними учителями, коли вони справді хочуть працювати для добра народу, вони повинні навчитися української мови,—для цього у них є вільне літо, а навіть в осени та зимою для цього можна використати вечори. Зрештою про це нема чого багато розмовляти, бо для всіх нас ця справа ясна—в українській школі повинна бути українська мова!

Збори вітають Погрібну гучним оплесками.

Резолюція з цього приводу ухвалюється така:

Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд, обміркувавши справу української школи, доручає Центральної Українській Раді подбати про те, щоб наука по школах була з осени цього року від ніщої до вищої школи на українській мові, з забезпеченням прав меншостей; Центральна Рада повинна також домагатися від тимчасового правління, щоб поначетлі шкільних округ та їх помішники були на Україні тільки українці.

По ухвалі цієї резолюції з'їзд постановляє решту справ, які він не вправився зробити, передати на розгляд та вирішення Українській Раді Селянських Депутатів. Справи ці такі: питання про хлібну монополію, організування Головного Українського Харчового Комітету і огранія Ревізійної комісії Селянської Спілки.

Наостанку всі присутні величю співають „Заповіт“ і з'їзд закривається в 3 год. 15 хвилин дня 2 червня.

**Заклик до українського громадянства.**

З тяжкої неволі, з ненавистного полону привезли Вам Ми, лікарі, що повернулись з Німеччини, вітання од братів Ваших, коваючих у безмірно тяжких умовах життя, од Ваших братів полонених в Німеччині, де їх більше мільона й досі терплять тяжкі муки.

Не вони винуваті в тому, що доля завела їх до полону, за що доводиться їм так тяжко терпіти, за що Ви забули їх, Ваших стомлених братів.

Надмірна праця, що тягнеться 12—14—18 год., голод і холод згубили сотні тисяч Ваших братів, а ще більше серед їх недужих, хорих на туберкульоз (сухоти) що захоплює все більше й більше жертв, та інвалідів.

Ми, лікарі, бачили цих зморених людей, бачили багато таких, що благують собі смерті, бо не мають сил перенести того, що їм доводиться там переживати.

Немає такої тяжкої муки, якої німецький уряд не дозволив би робити над полоненими: їх б'ють прикладами і палицями, їх морять голодом, цькують собаками, прив'язують до стовпів, розпинають. Стомлені, голодні вони не раз пробували боронити своїх людських прав, але з того мало було користі, бо сатми, озброєним німцям легко було упоратись з слабими й голодними нашими полоненими. І тепер вони знесилені, вони простягають до Вас руки, вони благують Вас: дайте нам хліба, нагодуйте

нас, допоможіть нам оборонити нашу праву, якою люди. Ми ж брати Ваші, і що скажете Ви, коли ми, повернувшись з неволі хорими каліками, спитаємо Вас: як ми були голодні, хто нагодував нас? Як ми були холодні, хто зодяг нас? Як нас, безсилим і хорим, били і знущались, хто оборонив нас? Справді, що скажете Ви їм, Ви вільні і дужі, Ви молоді і зодягнені, що одповісте Ви братам Вашим?

Ми лікарі, що повернулись з германського полону—до нас приїхало 110 чужинців,—запевняємо Вас, що ми не допоможемо їм зараз же поспілку хліба, не допоможемо організованому об'єднанню їх прав, то десятки й сотні тисяч братів Ваших не повернуться до дому,—не повернуться, бо не житимуть, а ті, що вернуться, придубуть до Вас не шасливими, й здоровими, а знесиленими, і каліками, і замість помочі Вам, вони потребуватимуть опіки над собою.

До праці-ж швидче на користь наших полонених! Організуйте поміч негайно братам Вашим.

Вільний український народ повинен і зуміє помогти своїм братам, що ще бідують у неволі!

Прохаємо передрукувати й інші часописи.

Прибувші з полону лікарі: Ілля Холодний, Дмитро Горбенно. Київ 3 червня.

**У Києві.**

Від Ц. У. Р. При Організаційній Комісії Центральної Ради існує Крамничка-Книгарня, завданням якої—обслуговувати потреби українського людського станів. Зважаючи на велике значіння в цей час якомога ширшого розповсюдження української літератури, бажано було б мати в згаданій крамничці всі книжочки, які в цей час виходять з друку й відповідають потребам сучасного життя. З приводу цього Ц. У. Рада звертається до всіх українських видавничих і окремих видавців з проханням надіслати їй для ознайомлення по одному примірникові всіх книжок, які будуть виходити з друку. Крім того необхідно, щоб видавничтва надіслали по два примірники для Українського Прес-Бюро при Центр. Раді.

Про Троїцький Народний Дім. В Київську міську управу надійшла така заява представників „Вісньового т-ва імені гетьмана Павла Полуботка“ і „Товариства слугащих і робітників на швед-західних залізних дорогах“

З доручення своїх товариств ми мали розмову з п. Варським, який винайняв в аренду Троїцький Народний Дім. З цієї розмови вийшло, що п. Варський було ще раніше відомо про ті хвилювання, які викликав в українському громадянстві факт одягання єдиного театру, який служив українському мистецтву, в руки не української антрепризи, п. Варський заявив представникам, що він, як людина громадянська, не морально не вважає себе в праві забирати у українців Троїцький народний дім, а тому він подав відповідну заяву о мійську думу. П. Варський бажав ліквідувати свої арендні права на умовах, які будуть разом виготовлені.

Рада товариства імені гетьмана Полуботка просить тому управу внести питання про Троїцький народний дім у всій його повноті через театральну комісію на обговорення думи і гадає, що для повного і справедливого обговорення справи про театр було б добре, щоб були запрошені представники від українських товариств імені Полуботка і товариства півд.-західн. залізних доріг.

Доводимо до відома управи, що колишній контракт з п. Садовським має силу тільки до 1-го юня, і що тепер Троїцький народний дім користується для культурно-просвітної мети товариство ім. Полуботка, яке бере на себе передуправу відповідальність за все помешкання. Просимо на далі до острого вирішення питання не вживати яких-небудь заходів проти того, щоб т-во ім. Полуботка користувалося цим помешканням.

Для встановлення порядку в помешканні просимо разом з представниками нашого товариства прийняти від д. Садовського майно по опису і сповідаємо, що ключі від помешкання будуть прийняті товариством. Адреса для відповіді листом: Троїцький народний дім. канцелярія товариства ім. Полуботка.

Спілка українських лікарів. Організувалася в Києві спілка українських лікарів. Запис в члени в Українському Науковому Товаристві, Вел. Підвальна 36, по понеділках, середім і п'ятницям 4—5 1/2 годин.

До селян Демітви—українців. У неділю 4 червня о 5 годині веч. на Демітві, на площі біля волости від-

будеться мітинг з приводу організації Української Миської Ради міста Києва і виборів до неї представників од селянства Демітви.

Бібліотечна комісія Київської „Просвіти“ прохає всіх членів комісії прибути на збори, які мають відбутись у вівторок 6 червня о 6 годині вечора в помешканні „Просвіти“, Кульварно-Кудрявська 5, пом. 2.

Збори Педагогічної Ради вечірніх курсів т-ва „Праця“ відбудуться перед урочистим відкриттям в понеділок 5-го червня точно о 5 1/2 год. вечора в Товаристві. Товариші члени Ради звольте явитись всі для обговорення зв'язаних з веденням курсів справ. д-р І. Свенцицький.

Урочистий початок Вечірніх Курсів т-ва „Праця“ відбудеться в понеділок 5-го червня в 7-й залі Університета о 6 1/2 год. веч. по слідуєчій програмі: офіційне відкриття курсів представником центральної ради т-ва „Праця“, промова директора курсів, привітання після відкриття вступна лекція Л. Черняхівського по „Давній історії України“ та перша лекція В. Кравчука по „Арифметиці“.

**Вісти з краю.**

Під національні прапори. В Умані на Київщині при одправі маршових рот на фронт українськ-офіцер закликав усіх, хто кохає рідний край, гуртоватись під національні прапори. Нехай—казав він—нікого не лякають прапори, що мають над українською ротою.

Безплатна українська читальня-книгозбірня. В Хоролі на Полтавщині товариство „Просвіта“ відчинила безплатну бібліотеку та читальню. Там продаються українські книжки.

Українська читальня в Херсоні. Товариство „Українська Хата“ відчинила українську читальню в Херсоні. Члени за читання не платять, сторонні люди платять 5 копійок. Тут же продаються українські книжки та газети.

„Українська Молодь“. В селі Полтавці Херсонського повіту існує товариство „Українська Молодь“. Зараз у йому налічується більше 40 членів. Закладено бібліотеку, читальню. Вступна плата 20 копійок, членська вплата 50 копійок. Міститься товариство в земській школі. Зорганізовано хор.

Драматичний гурток на селі. В селі Привольному Херсонського повіту завклався драматичний гурток (шось коло 40 душ). Не в довгий часі буде влаштована вистава. Робляться заходи за для заснування української організації.

Етнографічний музей. З сел Херсонщини й Таврії товариству „Українська Хата“ надіслали вишивки, гаптування та інші українські виробу для заснування Етнографічного музею.

Українські курси. Козелецька Земська Управа (на Чернягівщині) повідомляє, що ближнього літа в м. Козелеці будуть улаштовані курси для підготовки учителів до української школи.

Учителів та вчительок, які хочуть прослухати курси, управа прохає зазделегід надіслати свої заяви.

Вистава. В Ровні на Полтавщині в літньому театрі на користь національного фонду поставлено було „Назар Стодоля“. Артисти серйозно поставилися до своїх роль і провели їх старанно.

Великий інтерес викликав хор під орудою д. Богдановича, який дуже гарно в бадьорих тонах провів „Вечориці“ Нічанського.

Дитяче свято. В селі Михайлівці Олександрійського повіту на Херсонщині товариство „Просвіта“ влаштувало дитяче свято. Іздали в Нерубайський ліс, де читали дитячі казки та були впорядковані дитячі гри з співами.

„Українська Хата“. Відкриваються філії „Української Хати“ в таких місцях: на Сухарному, Забалці, Млинах і Воєнному.

До губернських земських зборів. Полтавська губерньська земська управа повідомляє повітові земські управи, що позачергові губернські земські збори призначено на вівторок 20-го червня о 1 годині дня в земському будинку, а праця комісії по грошовим справам, в котру входять голови повітових земських управ, почнеться 18 червня о 1-й годині дня.

Церковна спілка. В Полтаві в Єпархіальній жіночій школі відбулося зібрання єпархіального комітету для організації церковної спілки.

Захороння. Полтавське губернське земство асигнувало в розпорядження повітової земської управи 2.500 карбованців на влаштування в Полтавському повіті підчас живих захоронків для дітей.

„Треба йти до церкви, а не в театр“. На хуторі Брояцькому (станція Кочетівська) на Донщині скінчивший кооперативні курси хотів улаштувати виставу. Вибрав російську п'єсу „Волю Желанную“. Переписали роль, набрали дівчих осіб, але діло не посухлось далі. Селяне ніяк не вирішували, чи вомо щось добре—одей театр, чи воно хлістовщина яка. В неділю, коли дівчата пішли на репетицію, матері цілим полком пішли загавлять дочок до церкви.

Свято Волі. С. Слемівка Павлоградського повіту на Катеринославщині разом з сусідніми селами одсвяткувало Свято Волі. З багатьох червоних прапорів виділявся національний прапор (з написом „Ще не вмерла Україна!“), який, немов святиню, несли два дідуся. Після молебню говорили по українському промови. Хор під орудою пан-отця співав українських революційних пісень.

Свято закінчилося походом всіх учасників по Олександрівці й сусідніх селах для збору хліба й грошей на армію.

Яко наслідок цього свята в Олександрівці незабаром буде відкрито товариство „Просвіта“.

„Просвіта“ на три села. В Кожовці Павлоградського повіту відкрили філію Павлоградської „Просвіти“. Одразу записалося коло 100 душ, які зараз же й унесли членські внески. Голова ради—М. Стоцький (учитель).

Товариство закладено з метою обслуговувати три сусідні села: Кожовку, Іванівку й Мар'ївку. Організуються хор, закладається читальня, будуть упорядковані гуртові читання.

Молодецька „Просвіта“. В селі Молодецькому Уманського повіту на Київщині закладено товариство „Просвіта“. Постановлено придбати українські книжки та газети.

Просвітне товариство міститься в земській школі.

**Зібрання учителів, слухачів інструкторських курсів.**

31-го травня закінчилися курси для учителів-інструкторів, які тепер пойдуть по всій Україні на повітові і губерньські курси влаштовані українським мову, історію, географію, похвалять свої знання товаришам, віру в велику будучину рідного народу, гасла волі і правди для рідного краю.

На прощання голова т-ва Шкільної Освіти І. М. Стещенко сказав теплу промову, в якій зазначив що ми переживаємо історичні часи, що в цю історичну добу учитель повинен відіграти велику роль і побажав успіху на полі рідної освіти.

Після того відбулись останні збори слухачів, на яких були обрані 2 представники в Центральне Бюро Всеукраїнської Учительської Спілки; обрано д.д. Ваккаліньського та Оляничука.

Потім були обговорені завдання, які тепер стоять перед кожним учителем-українцем і з приводу цього були винесені такі резолюції:

„Вважаючи на надзвичайне значіння українського учительства в сучасну історичну добу, збори визнають обов'язковим для всіх учителів:

- 1) проводити справу організації школи на місцях, засновуючи для цього міські і сільські Шкільні Ради,
  - 2) закладати професійні місцеві (районні, повітові, губерньські) Спілки, маючи на меті з'єднати їх у Всеукраїнську Учительську Спілку (Бюро Спілки у Києві при Центральної Раді),
  - 3) приймати, як найближчу участь в „Просвітах“, кооперативних, селянських, робітничих і інших демократичних організаціях,
  - 4) приймати участь в українському Товаристві Шкільної Освіти і закладати де буде змога, філії цього Товариства,
  - 5) прилучатись до українських політичних партій, переводячи під гаслами їх вибори до всіх громадських інституцій, починаючи від сільської і міської Ради і кінчаючи Українським Союзом, Установчим Зборам і Загально-Російським Парламентом“.
- Окрім цих резолюцій загальнопринципального характеру, були увалені ще такі резолюції:
- 1) На спомин про перші інструкторські курси закласти фонд для утворення Української Педагогічної академії з музеєм при ній, для чого—ухвалити прохати всіх товаришів, котрі їдуть на літні повітові курси, відчислити з свого гонорару певний

відстою, а тих хто не їде, вкести жертову;

2) Широ дякувати Товариству Шкільної Освіти і всім інститутам, котрі сприяли організації цих курців, а також дя. лекторам, що з пірністю несли свою працю, а вкупі з нею і декраві гасла нашої загальної української справи.

Збори постановили послати привітну телеграму з закликом до єднання у Всеукраїнську Учительську Спілку товаришам подоянам, що зараз з'їхались на учительській з'їзд в Вінниці.

Закінчилися збори співом гимну "Ще не вмерла Україна" і "Заповіт".

Учителі запрошались, щоб роз'їхались з Києва, але тепер вони будуть не розпорощеними одиницями, але щільною живучою сіркою, з'єднаною у Всеукраїнську Учительську Спілку.

А. Банкалинський.

**Лист з Галичини.**

*Звідні галичанські.*

У східній Галичині, що має привілейовати в ці часи думки всіх свідомих українців, одбувається зараз тяжка боротьба за існування. Пручався тут багачко того бідного "хлопа", котрого здавна великозможні люди не вважали за людину, а хоч панство й нема в цім забраноду краї та безліч аліудів і з ними випадає боротися українсько-галичанам не на життя, а на смерть. І нам, військовим, мимовольним свідкам цієї народної трагедії, доводиться втручатися в боротьбу ту й оскільки сили полекшувати її.

Найперші злидні в цім краї—економічні. Вони даються в-знаки скрізь і у всьому. Ви їдете в потязі, простуючи на захід, і біля кожного галицького села бачите, як кидаються до ваших вікон десятки дітей, босоніж, в лахмітті,—і чуєте жалісні вигуки малечі:

— Хліба! Дайте хліба!..  
— Цукру! Цукру!..

Протягають руки. Біжать здвоячавути. Але глухо гремлять вагонні ланцюги; повий людий у сірому по-чез не згадній даті толодним дітям на хліба, ані цукру.

А по хатах голодують дорослі селяни. Іде даку викрадено божже й злидню москалям на хліб та на цукор зайве жайка. Торік у цей час чомусь було багато худоби. Чолов'яки, коники, корови повонані й засажені. Іде, хоч і слухали в дачеліні на злоді притік гарматний, та спокійніше себе мали, бо в полі і в оборі де-що було. А тепер... Це—болочка справа галичанських сел. Про це раз раз маємо нагадати шаршому громадянству.

Людина до всього може призвичаїтись. Така вже вдача наша. А хлібороби—це ж відомі оптимісти серед людей. Загода селянин не знає, що він матиме за свою працю та клопіт,—а отже упадає, сіє, руг не жаліє, втрачає кошти й насіння й сподівається колись мати вигоду з своєї праці. Отак і галичане. Природні хлібороби, вони в верстві-другій од піхотних позицій, ділом під обстрілом, дбають про поле й городи і в ці часи, як оцепишу, мало не що-дня чуємо про поранених жінок, дітей і худобу—бо в полі і на-в-городах жваво всі працюють. Люде покладають усей хист, що засіяли де тільки можна. А чи ж багато надії, що пощастять тим сіяням скоротатися?..

Помагають грохи й жовніри місцевих селянин. Наші салдатські депутати ухвалили вдатися до начальства, щоб помагало гіними, а по-де-куди йі людьми та знаряддям, знесицим господарям. А до другого, вищого начальства—ухвалено звернутися, щоб заборонило марно топтати, спашувати й роз'їзувати посіви. Такого приказу дуже необхідно видати, бо чимало є й серед москалів і поміж офіцерів людей, яким здається, що після них хоч і трава не росте...

Одичаю ці постанови салдатського комітету, щоб показати, що серед кращих, виборних жовніврів не вгаса іскра свідомого, сумлінного відношення до галицької людности. Коли наші військ часи принесуть полекшости і в янші прозви місцевого життя, то цьому доведеться радіти іще більше.

Економічну поміч галицькій людности могли б подати різноманітні товариства. Коли б у цій справі була під-держка з боку дужчих наших громадських інститутів, то можна було пев-ням, що східна Галичина вкрялася б з товариствами товариствами. Тоді б можна стало добувати чи то працю-яного, чи підмоги; дужче піде культурний розвиток занепаших сіл і не дивлять так примари голоду і хвороб.

Інтелігентніші люде в цих місцях, радо зустріли звістку про призначення комісаром Галичини українця. З цієї новиною сполучають надії на

країні майбутні часи. І нам треба приєднати до них сподіванку, що не забута буде ця смужка забратої української землі й не задичає вона, не зробиться пустою смужкою.

Проп. Силенко.

**Зелені Свята в Севастополі.**

27 травня відбулася у нашому місті Українські Зелені Свята. Великий незабутній день—день перших військ укр. свят! Хороша година—сочемко геть підбилося і так приязно сяє, наче радіє во всіма, хто так весело дивиться сьогодні на свій ясики. У нас на Вкраїні, здається, нема найкращіх свят—як зелені свята:—квітки, лелечамия, і знов квітки...

В нашому м. Севастополі сьогодні відбулася маніфестація українських організацій. Подивіться на цих козаків які сидять на конях, в червоних запорожських жупанах, в дорогих кутушах та з шаблями і пістолями, з прапорами; на одному з них таке гасло "Наше військо—наша сила" а на малюнокові "Козак Мамай". По вулиці дівчата, парубки, діти, громадяне в народньому українському одяганю, багато військових, флотських ідуть з прапорами,—більш як 50... З ріжними гаслами; от: "Хай живе вільна Україна", "Хто матір забуває—того Бог карає", "Вільне жіноцтво—вільній Україні", "У. С. Р. Земля і воля, борітеса—поборете", а от чудовий прапор дредноута "Вільна Росія" (бувна Катерина) з таким малюнком: зверху дівчина підняла високо руку й держить вінок над хатою,—а внизу пароплав—"Вільна Росія,—з таким написом: "Веселіє наша мати, що сяни її у морі добувають волю".

Маніфестація розтягалася після паныхиди по Т. Г. Шевченкові, яку правив на українській мові пан-отець Станкевич, співав хор Укр. Чорноморської Громади.

На маніфестацію прибули вищі престаавники флота, порта, гарнизона та кріпости. Командуючий флотом Чорного Моря адмирал Колчак сказав яскраву промову, в якій нагадав історію боротьби славного козацества за працю долю своєї країни, дуже радіє за свято—свято воскресення і відраження України; він певен що міцний дух справжньої української демократії—це скаля, об яку розіб'ється наші вороги, і бачить зору нового життя вільного народу українського. Широ вітає українство і бажає великого розвитку вільній невмирущій Україні. Вся громада відповідала адмиралу криками "Слава", хор заспівав і маніфестація з музикою пішла по городу. По дорозі вітали її "Центральний виконавчий комітет", "Селянська спілка", жителі з байконів, "Чорноморська Укр. Громада". Голова Ч. У. Гр. п. Лещенко звернувся до маніфестантів з промовою: "Був день. Дзвонили дзвони, ревли гармати по Україні і так як і зараз йово ти, народе український, і як мере червоне—йшло твоє військо з корогвами. Це було тоді, як Україна обстоючи права свого народу, боролася з Польшею. І от зараз знову йдемо ми з корогвами, але йдемо поруч із братами і дружини нам демократичними народами виборувати не тільки своє щастя й волю, а щастя й волю усіх народів Європи. Настав той суд, який прорікав наш великий поет. Незабутий наш Кобзарю! По своєму великому пророчому слову—кидай і лани і гори і лий до самого Бога молитися, щоб буря минула і серед братніх народів світа зацвіла щастям і волею, засяла славою наша вільна земля".

Згукми "Слава" була відповідь більш як 20 тисяч українців. Маніфестація пішла далі на Історичний Бульвар, де розпочалася Народня гулянка.

На свято прибули представники од Таврійських укр. організацій, і між ними од Симферопольськ. військового клубу д. Титаренко та янші.

Я. Христин.

**Телеграми.**

**Повідомлення Ставки.**

Офіційально, 2 червня.

Західний і руминський фронти. Перестрілка.

Кавказський фронт. Підчас нашого обстрілу 31 травня турків в районі Тіреболу в городі почалась велика пожежа, яка знищила більшу частину Тіреболу. Стався дужий вибух. Напад турецької кавалерії на нашу заставу коло перевалу Даран був відбитий огнем.

28 травня в районі на схід від Веринда, коло с. Хосров-Абад, курди напали на транспорт. 11 козаків, які йшли з транспортом, шітвори години

одстрілювалися від 200 курдів, поки не надійшла піхота і не розвігнала супротивника.

Діяльність літунів. Нашого аероплана з літуним штаб-капітаном Вакуловським, що робив фотографічні знімки коло Балдова, збив німецький снаряд. Літун, плануючи, намагався дотягти до наших позицій. Над окопами супротивника апарат зайнявся. Проте ж Вакуловський на апараті, охопленому полум'ям спланував на острів Далек; коли він вже сів, його обстріляли з важких гармат. Апарат згорів. Літун поранено і полечено.

Літун прапорщик Біатов бомбардував містечко Восен. Помічено було, що бомби влучали в дім, де розташувався штаб германської бригади.

Літун унтер-офіцера Кузнецова з наблюдателем штаб-капітаном Євсєковим підчас літання атакував германський знищувач (істребітель). Наш апарат був підбитий. Євсєкова, котрий стріляв з кулемета було дуже поранено. При знижуванні наш апарат був знову атакований. Штаб-капітан Євсєков з простреленими грудьми знайшов сили випустити ще обомбу патронів по німцях, але був поранений знову в спину. Неприятний, Євсєков упав на літуну Кузнецова, який проте ж зумів вирівняти апарата і спуститися в наше отаборення.

Літун прапорщик Квасников підчас розвідки атакував і славив аеростат супротивника коло с. Понари.

Офіційально, 3 червня.

Західний фронт. На Фронті місцями—карабінова і гарматна перестрілка. Наші батареї уючі 2-го іюня зробили збройний напад на резерви супротивника, що оточились в районі Шельвова.

Руминський фронт. Перестрілка. Кавказський фронт. Перестрілка і сутячки дрібних частин.

Діяльність літунів.

Чотири наших аероплани бомбардували станцію вузькоколійної дороги коло містечка Восен.

Ескадряля супротивника в складі семи апаратів бомбардувала Двинськ і його околиці. Втрати і збитки невеликі. В районі річки Стохода наша артилерія збила аероплан супротивника.

**Наказ по армії і флоту.**

ПЕТРОГРАД, 2. Наказ по армії і флоту від 30 мая 1917 року.

22 мая наші радіотелеграфні станції одержали германську радіотелеграму, в якій головний начальник германського східного фронту принц Леопольд Баварський заявляє, що держава, котрі воюють з нами, готові підписати мир і пропонують Росії окремо од союзників прислати уловноважених і представників для переговорів про умови миру. Відповідно на цей намір голови армії Вільгельма і його родича посісти сумнів серед нашого революційного війська петроградська рада робітничих і саидатських депутатів оновистила таку відозву: "германський головний начальник східного фронту звернувся до нашого війська з провокаційним закликом. Що ж пропонує революційному війську вільної Росії генерал германського імператора? Він говорить що ж ніби-то пропонує нашому війську те, чого воно прагне і шукає—шляху до чесного миру. Він так говорить через те, що знає, що иншого миру, як чесного, російська демократія не визнає. Але чесний для нас мир—лише мир без анексії і контрибуції, а що розуміє під чесним миром генерал германського імператора, про це ясно говорить його мовчанка. Германський головний начальник армії говорить, що він ніби-то показує нашому війську шлях до закінчення воєнних подій без розбрату з союзниками. Він так говорить, бо знає що одверту пропозицію сепаратного миру наше революційне військо одкинуло з презирством. А що ж крім сепаратного миру пропонує нам генерал германського імператора? Сепаратне замірнення і таємні перемови з начальниками німецького війська на східному фронті. Германський головний начальник армії говорить, що сепаратне замірнення не надає вигоди Германії. Чи це правда? Нехай дасть відповідь на це радіотелеграма германського генерала, бо він не пішов би на провокацію, коли б продовження сепаратного замірнення не входило в плани германського генерального штабу. Головний начальник германської армії говорить про невідальність його армії на нашому фронті, але він забув про те, що по нам'ятає Росія—він забув про Стоход, він забув про те, що російське військо знає, куди виведено з нашого фронту германські дивізії і тяжкі батерії, він забув про те, що до Росії доноситься

гул кривавих боїв на англо-французькому фронті, він забув, що Росія знає, що розгром союзників буде початком розгромом і її армії.

А розгром революційних армій вільної Росії, це не тільки нові братні могили, але і загин воли, загин Росії. Мишайте провокаторські кашками германського генерального штабу! Революційна демократія Росії своїм шляхом йде до своєї мети—загального миру.

Вовв йде до цієї мети закликуючи до боротьби за мир всіх працівників, всіх громадян.

І союзники в цій боротьбі друзі Фридриха Адлера, заслуженого на сьорств австрійськими суддями, Карла Лібкнехт, Лехебур і Гаазе, уперті борці з імпералістичними колами германії, тим колами, котрим слугує германський генеральний штаб. І союзники—працівники Англії і Франції, котрі виступили проти завоєвчих змагань своїх пануючих верхів. Росія взяла на себе завдання з'єднати демократів всіх воюючих країв в боротьбі з всевітнім імпералізмом.

Це завдання не можна виконати, як що германські імпералісти з'уміють використати їх стремління до миру з наміром відхилити її від союзників і розіб'ють її армію.

Революційна демократія Росії через міжнародну соціалістичну конференцію, шляхом безпосереднього звороту утвореного нею Уряду до урядів союзних країв, прокладає людскости шлях до миру. Нехай армія своєю непохитністю надасть силу голосу демократії, як перед союзниками, так і перед тим, що воюють з Росією країна. Революційне військо Росії на провокацію Германського генерального штабу можуть дати тільки таку достойну відповідь: тісній згуртуйтеся вколо прапору революції, збільште енергію в спільній праці відраження бойової сили Росії. Пам'ятайте—не для завоєвань потрібна ця сила Росії, а для захисту її воли, для боротьби за всевітній мир. Так відповідає російська революційна демократія лудкавим слугам Вільгельма".

Цей наказ прочитати по всіх ротах, ескадронах, батареях, на всіх кораблях, в військових, сухопутних і морських командах.

Військовий міністр Керенський.

**Наказ військового міністра.**

ПЕТРОГРАД, 2. Наказом військового міністра по армії і флоту від 30 травня через домесення командуючого військом казанської військової округи генерала-од-інфантерії Мишлавського по постанову бугульминського військового комітету увільнити в однусь 15 липня 9 рот повновення, призначених для одправки на фронт, доручено генералові Мишлавському розпорядитися про негайну одправку на фронт означених 9 рот і призначити слідство над бугульминським військовоим комітетом при участі представників від військових та громадських організацій казанської військової округи в найкоротшій часі. Винних пригати до суду для позарання з усією строгостю законів.

**Одставка адмирала Максимова.**

ПЕТРОГРАД, 3. Командуючий балтійським флотом Максимов покинув цю посаду. На його місце призначено контр-адмирала Вердеревського. Максимова призначено в ставку верховного головнокомандуючого.

**Керенський і соц. революціонери.**

МОСКВА, 3. На з'їзді соціалістів-революціонерів одбулись вибори до центрального комітету партії. Обрано: Гоца, Ракитникова, Русаова, Чернова, Фирсова, Натансона, Мінора і Бунакова. Не обрано Керенського і Спиридонової. Про те, чи обрати, чи не обрати Керенського виникли довгі суперечки коло імені міністра. Особливо гостро висловлювалися проти Керенського інтернаціоналісти. Де хто висловлювався за те, щоб Керенському заборонити бути в складі уряду. Суперечки були такі гострі, що прийшлося навіть вести засідання при закритих дверях і представників газет на це засідання не пустили. Кажуть, що постановлено заборонити й Чернову бути в складі партії. Можливо, що партія соціалістів-революціонерів з приводу цього розколетися, хоча поміркована частина партії сподівається, що це вдасться погодити ворогуючі крайні течії.

**Примусової позички не буде.**

ПЕТРОГРАД, 3. У міністра фінансів одбулось засідання в справі про примусову позичку. Міністр рішуче висловився проти цієї позички; нарада згодилась з міністром.

**Кінець двох "республік".**

ХАРЬКІВ, 2. Святогорський схід Ізюмського повіту висловив повне довір'я урядові. Республіка ліквідована.

ТАМБОВ, 2. Кирсанівська республіка ліквідована. Арештовані і доставлено до Тамбова 22 "трунників"—прихильників Труміна, який оловістив Кирсанівську республіку.

**Постанова білоруського національного комітету.**

МИНСЬК, 3. Білоруський національний комітет оловістив програму, в якій формою державного ладу визнається федеративно-демократична республіка.

Необхідність автономії Білорусії аграрне питання вирішить Установче Зібрання. Способи розділу землі має виробити краєва рада.

Комітет стоїть за мир без анексії і контрибуції на підставі самовизначення народів, з поворотом захопленої ворогом частини Білорусії.

Комітет оловіщає провокаторами, тих що ведуть агітацію за прилучення Білорусії до Польщі.

**Арешти в Миколаєві.**

МИКОЛАЇВ, 1. Раптовий арешт градоначальника Леонтовича і инших дуже схвилювало людність. Було висловлене здивовання з приводу порушення радою закону. Рада вказує, що змущена зробити арешт, маючи на меті попередити можливість утайти злочинства, бо про майбутнє притягнення Леонтовича до відповідальности з'явилися відомости в газетах, при чому виявилась таємниця, що причиною майбутнього притягнення Леонтовича до відповідальности виставляють зловживання в воїнському присутствії, головою якого був Леонтович. На передодні арешта Леонтович послав Урядові телеграму з проханням увільнити з посади і передати владу урядування городом раді роб. та салдатських депутатів і громадському комітету.

**Події в Греції.**

СОЛУНЬ, 2. Зречення короля викликає нечувану радість. Вчора була маніфестація в честь Венизелоса і держав-покровительниць. Населення Фесалії урочиство зустріло французьке військо. Були гарні сцени братання. З Еласону, Тирновоє і Ларису зайняли французи.

**АФІНІ, 30 (співнілася у дорозі).**

Грецький уряд згодився задовольнити всі вимоги держав-покровительниць. Король Костянтин передав урядові акт про зречення трону і маніфест до народу.

По бажанню союзників король а сім'єю буде жити в Лондоні.

Уряд Займаса буде урядом всієї об'єднаної Греції.

ПАРИЖ, 2. Агенству Гаваса сповіщають з острова Сальєма, що після того, як король Костянтин вийхав з Афінів, командар французького уряду в Греції Юонар зняв блокаду, що тривала такий довгий час. Зразу ж в Пірей прибув пароход з хлібом. Населення негайно буде мати цукор, парасину і сіл.

**Шведські справи.**

СТОКГОЛЬМ, 1. В сьогоднішньому засіданні нижньої палати риксдагу міністр закордонних справ адмирал Ліндеман виступив з повідомленням про міжнародне економічне становище Швеції. Вказавши на повний нейтралітет Швеції, міністр сказав: "Швеції доведеться вести свою політику з таким розрахованням, щоб зберегти торговельні зносини з обома спілками, що воюють одна проти другої. Головним принципом шведської політики, крім відстоювання зовнішньої незалежности країни, повинно бути ще додержування безстороннього нейтралітету". Пояснення міністра зустріли гучними ухвалями. Промовці ріжних партій заявили про свою солідарність з урядом. У верхній палаті повторне пояснення міністра зустріло також одностайну ухвалу.

**Заходи до миру.**

ПЕТРОГРАД, 2. Офіційально. Від Тимчасового Уряду. З джереза, певність якого не може бути під сумнівом, Тимчасовому Урядові подана така телеграма: від політичного департаменту пану Одье в Петрограді. Берн, 5-го червня 1917 року. Федеральний радник Гофман уявлює вас зробити Гриму таке словесне повідомлення:

"Германія не починатиме ніякого наступання, доки здаватиметься можливою згода з Росією."

Після застих розмов з відомими особами я переконався, що Германія шукає в Росії почесного для обох сторін миру, зі встановленням тісних комерційних і економічних відносин і фінансової піддержки для відволення Росії. Ніякого вмишування до російських внутрішніх справ, дружна згода про Польщу, Литву і Курляндію з визнанням рівности народів, повернення окупованих територій взаіму чого Росія поверне захоплені австрійські провінції. Я переконаний, що при бажанні союзників Росії Германія і її союзники готові були почати негайно перемови про мир.

Пре германські завдання війни протримайте повідомлення в „Північно-Германській Газеті“, де в згоді з Асквотом по справі про анексії зазначають, що Германія не бажає ніякої територіальної приналежності з метою розширення або економічного політичного воззв'язання“. З приводу цього документа Тимчасовий Уряд до речей члена Уряду Церетелі і Скобелеву вимагати пояснень від швейцарського громадянина Роберта Гріма. В результаті пояснень Грім подав Церетелі і Скобелеву такого документа: „1) Скоро перед моїм відходом міністри Церетелі і Скобелев повідомили мене, ніби-то швейцарський посол в Петрограді одержав з Берну телеграму, в котрій є доручення повідомити мене про де-які мирні плани Германії. Я констатую, що мені не було зроблено таке повідомлення швейцарським послом ні прямо ні через когось іншого. 2) На зміст телеграм треба дивитись, як на спробу з германського боку використати мої петроградські виступи за відновлення міжнародних соціалістичних зв'язків і загальний мир в інтересах германського уряду та його дипломатичних планів сепаратного миру, до якого вона прагне. Така спроба уявляє себе грубий маневр. 3) Ще в Берні, явившись в германське посольство для виши паспорт, необхідного для подорожі, я ухилився від всякої політичної розмови. Під час подорожі до Стокгольму я ухилився від всяких зносин з германською соціалістичною партією більшості. 4) Що торкається участі Швейцарського уряду в цій справі, то правду я зможу встановити лише на місці. 5) Яко соціал-демократ я не дозволю користатись собою, як передатником імперіалістичних планів миру між урядами і всяку таку спробу розкривати від всякого жалу. Петроград, 31 травня (12 червня н. ст.) 1917 р. Роберт Грім“.

Церетелі і Скобелев визнали це пояснення незадовільним. Тимчасовий Уряд постановив запропонувати Робертowi Гриму покинути межі Росії. Грім виїхав по-за межі Росії.

Всякі звістки.

Заняття Стокгольмської конференції. З Стокгольму повідомляють, що конференція германської соціал-демократ. більшості з голландсько-скандинавським комітетом закрилася. Нічого несподіваного не було сказано. Всі цілком приєднуються до формули „мир без анексії та контролю“ і Бельгію треба відновити без всякого військового контролю Германії. Також відносяться до Сербії й Черногорії, які об'єднуються для того щоб мати вихід до Адріатики. Балканські держави повинні з'єднатись на принципі. Що до Ельзасу й Лотарингії група Шейдемана категорично заявляє, що про поворот цих провінцій до Франції не може бути й мови. Вони можуть тільки одержати автономію й повинні увійти до складу Германії. Так само категорично німецькі соціал-демократи заявили, що Познань залишається в межах Германії, а Галичина в межах Австрії. Російська Польща буде самостійною. Заплата за збитки Бельгії визнають можливою в зв'язку з, нагородою за російський фронт Східної Пруссії. Німецькі соціал-демократи зауважили, що в той день коли мета війни німецького уряду розвіється з їх метою, вони одверто почнуть боротьбу з урядом.

Від'їзд грецького короля. З Парижу повідомляють, що цим днями вранці король Константин, королева София королевич Павел та три принцеси оджили з порту Оропос в Тарент.

З Афин телеграфують, що вступ на трон королевича Олександра Першого трохі заспокоїв нервовий настрій населення. Бувший король, з офіцерами, 30-го квітня у вечері від'їхав з паладу через Татой і поїхав в Оропос, де саде на англійський воєнний корабель.

Вимагання Фінляндії. З Гельсінґфорсу повідомляють: остання промова голови сенату Такою в соїмі зробила надзвичайне враження і має певні наслідки. Такою підтвердив непохитну постанову фінського народу добути собі повну самостійність.

А тепер Фінляндія, по заяві Такою, повинна негайно домогатись задоволення своїх вимог до скликання установчих зборів. Такою висловився за товариське відношення з Росією.

Фінляндські справи. Сьогодні в Петрограді відбудуться під проводом Перверзева нарада з участю бувшого Тальмана Свінхвуда в питанні про амністію фінляндських активістів.

Щепкін подається в одставку. „Утро Росії“ повідомляє що товариш міністра Щепкін, подається в одставку й повертається до діяльності в земському й городському союзах.

Жіноча армія. Раніші Петроградські газети повідомляють, що жіночий воєнно-народний союз охотниць звернувся до всіх громадинок з закликом записуватись в ряди жіночої армії. Існуючі військові постанови союз прийняв цілком. Записуватись до жіночих маршових отрядів можна в жіночому політехнічному інституті в Петрограді.

Перші збори союзу представників промисловості й торгу. В Петрограді відбувались перші прилюдні збори недавно закладеного союзу представників промисловості й торгу.

На зборах були представники різних промислових організацій, великих торговельних фірм, банків і т. п. За голову обрано банкіра Путілова. На зборах виступали представники французького й бельгійського урядів, які висловили що вони завше вірили Росії і певні, що вона свої обов'язки виконає до кінця.

Охоче збільшення робітничого дня. Рус. Вѣдомости“ повідомляють, що в Вологді одбулось загальне зібрання служащих та робітничих союзу кооперативів. Зібрання постановило під час війни побільшити робітничий день на годину без особної доплати. Загальна кількість служащих в союзі більш як 200 чоловік.

Всеросійський з'їзд інструкторів кооперативів. В Москві, в народному університеті Шанявського засідає всеросійський з'їзд інструкторів кооперативів. Обговорюють організаційні питання, які стоять на черзі в зв'язку з новим кооперативним законом. Працюють комісії—кредитова, сільсько-господарська та споживча.

З'їзд делегатів „Червоного Хреста“. „Утро Росії“ повідомляє, що в Москві одбувається з'їзд делегатів інститутів „Червоного Хреста“ під проводом М. Федорова. На денному засіданні з'їзду прочитано доклад організаційного бюро, а на вечірньому було намічено програму з'їзду. З'їзд розпочав працю в секціях.

Вимоги залізничників. В міністерстві праці відбулось засідання погоджувачої камери залізничних робітників депо й майстерень Петрограду та Москви. Було 5 представників та 5 від уряду. Петроградські робітники вимагали, щоб весь їхній зарібок входив в основний зарібок, московські ж вимагали окрім основного зарібку ще й додаткову прибавку на квартиру, обмірковуючи це питання більшість зборів ухвалила щоб зарібок платня виплачувалася як московцям так і петроградцям однаково. Що до ставок заробітної платні, то збори одностайно визнали, що нові їх розміри, яких вимагають робітники, загалом беручи відповідають дійсному подорожчанню життя та розмірам заробітної платні по інших підприємствах.

Справа залізничників. „Утро Росії“ повідомляє, що питання про підвищення платні залізничникам розв'язали позитивно, безпека забастовки зовсім одпала.

Контроль Ради робітничих депутатів над виробництвом. В Уфі відбулася нарада представників рад робітничих депутатів цілої губернії, громадських організацій, земства та соціалістичних партій з приводу встановлення догляду й підрахунку виробництва металургічних заводів в губернії з тою метою, щоб забезпечити залізом сільське господарство. Загально-господарський комітет.

Відомості. В перших числах квітня у наше місто завітав з Києва д-ій Д., місцевий діяч 1905 й 6 років, демократ. Цей „діяч“ на перших кроках звався Земську Управу, а надалі заохотив боротись з Гадяцькою Українською Громадою, але йому живо дали одсіч. Велика гетьця воскресення рідної матері нашої України захопила великі села нашого повіту — як Веприк, Рапаку, Лютецьку, Сарі і др. Урочисті свята—українські маніфестації в Гадячі й Веприку, де працював по укр. справі д-ій Духов і другі, мали великий вплив на похітку народних верств, після них народ зразу звернувся до рідної старовини і д-ій Д. згубив свій авторитет, свій вплив і цез „як дим“.

Дякуючи щирій і розумній праці шановній д. Олені Пчілці (тепер редакторці газети „Гадяцького Земства“) і місцевих українських інститутів—Громади і Просвіти українська справа з'їхала з мертвої точки, на котру її загнала безглузда царського уряду і народні верстви стали почувати в собі, — „чиї батьків вони діти“.

Нова Земська Управа улаштує курси української мови задля народних учителів повіту і послала п'ять осіб на освідомительні курси по загально політичним питанням, улаштованим Полтавською губерньською освідомительною Комісією.

Дай же Боже, щоб українська мовна записалась ріжкоматними квітками і щоб наш народ великомученик одержав волю, автономію, керувать своїми справами у рідній хаті, щоб ці чорні хмари, що зібралась на українським обрію розійшлись без горобини ночі. Г. О. В.

денно контрольні комітети: губерньський та місцеві під керівництвом й участю рад робітничих депутатів. Знайдено чималі запаси залізного лому, металічних обрізків і навіть заліза, зовсім неживаного й придатного для сільського господарства. Визначно потрібним, щоби рада робітничих депутатів впорядкувала майстерні для ремонту машин це вже зроблено златоустівською Радою.

Дописи.

М. ГАДЯЧ (на Полтавщині). В перших числах квітня у наше місто завітав з Києва д-ій Д., місцевий діяч 1905 й 6 років, демократ. Цей „діяч“ на перших кроках звався Земську Управу, а надалі заохотив боротись з Гадяцькою Українською Громадою, але йому живо дали одсіч. Велика гетьця воскресення рідної матері нашої України захопила великі села нашого повіту — як Веприк, Рапаку, Лютецьку, Сарі і др. Урочисті свята—українські маніфестації в Гадячі й Веприку, де працював по укр. справі д-ій Духов і другі, мали великий вплив на похітку народних верств, після них народ зразу звернувся до рідної старовини і д-ій Д. згубив свій авторитет, свій вплив і цез „як дим“.

Дякуючи щирій і розумній праці шановній д. Олені Пчілці (тепер редакторці газети „Гадяцького Земства“) і місцевих українських інститутів—Громади і Просвіти українська справа з'їхала з мертвої точки, на котру її загнала безглузда царського уряду і народні верстви стали почувати в собі, — „чиї батьків вони діти“.

Нова Земська Управа улаштує курси української мови задля народних учителів повіту і послала п'ять осіб на освідомительні курси по загально політичним питанням, улаштованим Полтавською губерньською освідомительною Комісією.

Дай же Боже, щоб українська мовна записалась ріжкоматними квітками і щоб наш народ великомученик одержав волю, автономію, керувать своїми справами у рідній хаті, щоб ці чорні хмари, що зібралась на українським обрію розійшлись без горобини ночі. Г. О. В.

На Національний фонд. Д. Луна Васильєно зібрав серед українських урядовців м. Києва 98 карб. 50 к. на Український Національний фонд. Гроші передано в Центральну Раду на квиток під № 75.

Редактор Андрій Ніковський. Видає Товариство підмоги літературі, науці і штуці.

Допістки.

Бухгалтер шукає посади — справки в конторі Нової Ради. 3-77-1

Учитель-математик знаючий бухгалтерію, свободний від військової сл. шукає відповідної посади. Адр. Бердичів на Київщині, Комерційна школа, П. Байда. 3-70-1

Потрібні учителі і учительки початкових шкіл, які знають українську мову, Радомисльській Земській Управі. З проханнями звертатись: Радомисль, Київщина, Земська Управа. Умови служби вислаються! 3-75-1

Українські педагогічні курси для учителів початкових шкіл Поділля у першу чергу відбудуться (з 15 червня до 15 липня) по таких повітах: Кам'янецький, Могилівський, Балтський, Брацлавський, Проскурівський, Вінницький та Літиський.

Всі учителі й учительки, котрі через якісь поважні причини не можуть прибути на курси, повинні негайно сповістити про це повітові Земські Управи, називаючи ці причини.

Хто з курсистів через якісь дуже поважні причини, хоче слухати лекції не в своїм повіті а в чужім, нехай сповіщає про це Губ. Зем. Управу. Зауважено українські книжки для утворення скількох бібліотек чи вистав книжок на курсах.

Радимо всім курсистам забрати з собою, які в кого українські підручники, словники й більше цікаві книжки.

Земські Управи, а де вже з'організовані, то й шкільні повітові Ради вкупі з Радами учительських товариств, клопочуться про поміщення для курсів, про організацію зразкової школи та підшукування учителя школи й регента хору. 3-72-1

Під епікою Міністер. Торгу і Пром. Київські Автомобільні Курси (школа шоферів). інженера А. М. Липського. Київ, Миколаївська, 11. Телеф. 33-02. Срочна підготовка до воєнно-автомобільної роти. Школа, має власні майстерні і гаран. — Ранішні і вечірні групи. Для осіб інтелегентних і дам особна група. Приймають що дня від 10—2 г. дня і 5—7 г. веч. канцелярія у флігелі, бель-етаж. Особи, що нічять школу з успіхом, дастануть металового жетона. 1-58-1

Видавниче Т-во „КРИНИЦЯ“ (Київ, Хрещатик 42. Тел. № 43-49).

Видання 1917 року:

Воловський Ф. Як мужик попав у ярмо	20 к.
Драгоманіс М. Віра й громадські справи	10 к.
Грінченко Б. Як жив український народ	30 к.
„Якого нам треба школи“	20 к.
Шевченко Т. Заповіт та інші вірші	15 к.
„Царі“	15 к.
„Сон (у всякого своя доля)“	10 к.
Пісні воли (збірка революц. віршів)	10 к.
Назарук О. Суспільні класи	20 к.
Якого ладу нам треба	20 к.
Вікул. Про автономію	15 к.
Кочубинський М. І. Франко	25 к.
Ще не вмерла Україна. Муз. Січинського	20 к.
„Стеценка“	10 к.

Друкуються і незабором виддуться:

Зайрня М. Хто народові ворог.

Сфремов С. Як визволитися робочим людям з бідности.

Дікштайн. Хто з чого живе.

Зайрня М. Про державний лад у всяких народів.

Шеаченко Т. Кобзарь (повний) в двох частках.

Грінченко Б. Граматка для науки читання й писання.

Грінченки В. і М. Рідне слово. Книжка для читання в початкових школах.

Олесь О. На зеленних горах. Поезії Т. В.

Готуються до друку:

Кочубинський М. Повне зібрання творів.

- 1) Замовлення приймаються тільки великими партіями. При замовленні треба прикласти половину грошей.
  - 2) При замовленнях треба зазначити точно адресу і спосіб пересилки (залізниця, пароплав).
  - 3) Великим замовцям знижка.
- Гроші й замовлення надслати по адресі: Київ, Хрещатик, 42.

Київська Губерньська Земська Управа запрошує до організації і завідування майстернею і складом шкільних підручників, особу досвідчену в справі виготовлення підручників і знаючу становища ринка що до неї. Платня 3000 карб. на рік. Прохання з коротеньким описом життя посилати в Київську Губерньську Земську Управу, в шкільний одділ. 2-73-1

Літній Театр Купецького Зібрання Українська Група під орудою Т. Колесніченка. Сьогодні, -го червня:

- 1) Панщина, на 5 д.;
  - 2) Дівертісмент.
- У понеділок, 5-го червня: 1) За Волю и Правду (Земля и воля), 2) Жалібний Марш. — Вівторок, 6-го: Запорозьські Ялод, комич. опер. на 3 д.; 2) Ніч Під Різду.

СЬОГОДНЯ ВІГИ. Початок рівно в 2 год. дня.

„ШЛЯХ“

Місячний літератури, мистецтва та громад. життя. Програм: Красне письменство. Літературно-критичні статті. Громадсько-політичні статті. Характеристики. Мистецтво—малярство, музика, театр. Економика України. Дописи з-за кордону. Вісти про українське жите. Библиографія. Некрольоги. Оповідки.

Співробітники: М. Вороний, М. Жук, Г. Журба, П. Зайцев, Г. Іваницький, О. Кобилянська, О. Ковалевський, Ф. Коломийченко, проф. А. Кримський, М. Левицький, І. Липа, Я. Мамонтов, О. Мицюк, Т. Осадний, Б. Підгорецький, В. Пічета, В. Різниченко, М. Рильський, П. Сениця, А. Товкачевський, М. Філянський, М. Чернявський, Г. Чупринка, М. Янчук та інші.

Передплата — в конторі редакції: Москва, Мал. Ордынка, 34, кв. 5. і по українських книгарнях. Вартість: річно 10 карб., 1/2 р. 6 карб., 1/4 р.—3 карб. Передплату можна вносити на розклад.

Редактор-видавець Хведір Коломийченко. 1-74-1

Видавництво „ШЛЯХ“

- Вийшли на продаж нові книжки:
1. Хведір Коломийченко: Економика й Україна . . . . . 15 н.
  2. Хведір Коломийченко: Революція й життя будівництво України . . . . . 25 н.
  3. О. Агієнко: Вільний театр . . . . . 15 н.

Далі книжки друкуються. Книгарням, Земствам і т. п. знижка. Адреса Видавництва: МОСКВА, МАЛ. ОРДИНКА, 34, пом. 5. Представництво в Кнвіі: МАР.-БЛАГОВІЩЕНСЬКА, 123, пом. 20.

Т-ВО „ВЕРНИГОРА“ У М. КИВІ, В. Володимирська вул. 43, кранн. Гютчева.

- У продажу гані нові видання: Політично-агітаційна сенція:
14. В. К. Історія Українського народу . . . . . ц. 50 к.
  15. Поезії війни (Австр. Уквіаїни) . . . . . ц. 15 к.
  16. Катехізм українця . . . . . ц. 35 к.
  17. Листівка з гербом України . . . . . ц. 7 к.

На всі видання приймаються замовлення. Замовлення без вдатку не мають значіння. Оптовим покупцям книгарська знижка. Друкарня Акц. Т-ва „Петро Барський“ у Кнвіі.